

Број: 03-3459/2

Датум: 26.12.2019.

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“

Примљено:	08-01-2020
Број:	45/2
Датум:	
Од:	

**ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

Булевар Михајла Пупина 16
21000 Нови Сад

Орган	Орган. један	Број	Примљено
МО		35-63/19	03-01-2020

Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад, Радничка бр.20а, на основу чланова 9., 102. и 103. Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018), чланова 136 и 141. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 18/2016 и 95/2018), решавајући по Захтеву ЈП „Завод за урбанизам Војводине“ (допис 03-3459/2 од 14.12.2019.), за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене предела „Вршачке планине“, помоћник директора Горан Крчевић по овлашћењу директора бр.06-3015 од 29.10.2018.г, доноси:

РЕШЕЊЕ

о условима заштите природе за израду Просторног плана подручја посебне намене предела „Вршачке планине“

I У обухвату ППППН предела „Вршачке планине“ се налазе следеће просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности:

1.1 Заштићена подручја:

1.1.1. Подручја за које су донети акти о заштити

1.1.1.1 Предео изузетних одлика „Вршачке планине“, заштићен Одлуком о заштити предела изузетних одлика „Вршачке планине“ („Службени лист Општине Вршац“, бр. 6/05, 4/06, 6/15 и 17/17);

1.1.1.2. Заштићено станиште „Мали вршачки рит“, заштићен Одлуком о заштити заштићеног станишта „Мали вршачки рит“ („Службени лист Општине Вршац“, бр. 10/13 и 17/17);

1.1.1.3. Споменик природе „Вршачки парк“, заштићен одлуком о заштити из 1974. Године („Службени лист Општина Вршац и Планиште“ број 8/1974).

1.1.1.4. Споменик природе „Стари парк у Влајковцу“, Одлука о заштити споменика природе „Стари парк у Влајковцу“, број 011-38/2006 од 15.9.2006. („Службени лист Општине Вршац, бр. 2/06);

1.1.1.5. Споменик природе „Стража“, Одлука о заштити споменика природе „Стража“, број 011-48/2006 од 10.11.2006. („Службени лист општине Вршац“, бр. 6/06). Подручје приказати у Плану уколико се прошири граница Плана тако да обухвати Споменик природе „Стража“;

1.1.1.6. Споменик природе „Дворед дудова Вршац-Стража“, Одлука о заштити споменика природе „Дворед дудова Вршац-Стража“, број 633-9/73-01 од 3.9.1973. („Службени лист Општине Вршац и Планиште“, бр. 8);

1.1.1.7. Споменик природе „Крупolisна липа у Великом Средишту“, Одлука о заштити споменика природе „Дворед дудова Вршац-Стража“, број 633-9/73-01 од 3.9.1973. („Службени лист Општине Вршац и Планиште“, бр. 8);

1.1.2. Подручја у поступку заштите

1.1.2.1 Предео изузетних одлика „Вршачке планине“. Покретање поступка заштите је објављено на интернет страници Министарства заштите животне средине 1.10.2019. године

1.2 Подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности која припадају „Еколошки значајном подручју еколошке мреже Републике Србије“ бр. 16 утврђено Уредбом о еколошкој мрежи 05 број 110-9411/2010-3 од 24.12.2010. („Сл. гласник РС“ бр. 102/2010):

- 1.2.1. Вршачке планине – подручје Емералд мреже,
- 1.2.2. Вршачке планине, Мали рит, Маргита, Пландиште, Јасеново - међународно значајна подручја за биљке - IPA,
- 1.2.3. Вршачке планине RS014IBA - међународно значајно подручје за птице – IBA,

1.3 Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и типови станишта:

- 1.3.1. ознака: BCR05b, назив: „Средњи ток Караша“, категорије станишта: ливаде, ободна вегетација водених система, реке и потоци, хигрофилне шуме и жбуње;
- 1.3.2. ознака: VRS01b, назив: „Пашњаци на Селишту“, категорије станишта: обрадиве површине и вештачки предели, слатине, степе на лесу;
- 1.3.3. ознака: VRS02, назив: „Пашњаци код Павлиша“, категорије станишта: мочваре и ритови, слатине;
- 1.3.4. ознака: VRS09, назив: „Пашњаци код Војводинаца“, категорије станишта: екстензивне агрикултуре, ливаде, ровови и мали канали;
- 1.3.5. ознака: VRS10, назив: „Пашњаци код Куштиља“, категорије станишта: ливаде, реке и потоци, степе на лесу;
- 1.3.6. ознака: VRS11, назив: „Пашњаци код Великог Средишта“, категорије станишта: ливаде, мочваре и ритови, обрадиве површине и вештачки предели;
- 1.3.7. ознака: VRS12a, назив: „Ливаде и шумарци код Месића“, категорије станишта: ливаде, панонске шумо-степе, степе на лесу;
- 1.3.8. ознака: VRS12b, назив: „Ливаде и шумарци источно од Месића“, категорије станишта: листопадне шуме сувих терена, панонске шумо-степе, степе на лесу;
- 1.3.9. ознака: VRS12c, назив: „Ливаде и шумарци код Јабланке“, категорије станишта: степе на лесу, панонске шумо-степе, листопадне шуме сувих терена, обрадиве површине и вештачки предели, ливаде;
- 1.3.10. ознака: VRS12d, назив: „Сочица запад“, категорије станишта: ливаде, панонске шумо-степе, степе на лесу, хигрофилне шуме и жбуње;
- 1.3.11. ознака: VRS12e, назив: „Сочица исток“, категорије станишта: ливаде, листопадне шуме сувих терена, степе на лесу, хигрофилне шуме и жбуње;
- 1.3.12. ознака: VRS13a, назив: „Пужево брдо“, категорије станишта: ливаде, листопадне шуме сувих терена, хигрофилне шуме и жбуње;
- 1.3.13. ознака: VRS13b, назив: „Ново имање“, категорије станишта: ливаде, листопадне шуме сувих терена, панонске шумо-степе, степе на лесу;
- 1.3.14. ознака: VRS13c, назив: „Комориште“, категорије станишта: екстензивне агрикултуре, ливаде, листопадне шуме сувих терена, панонске шумо-степе, степе на лесу;
- 1.3.15. ознака: VRS13d, назив: „код Марковца“, категорије станишта: екстензивне агрикултуре, ливаде, листопадне шуме сувих терена, панонске шумо-степе, степе на лесу;
- 1.3.16. ознака: VRS16, назив: „Пашњак код Потпорња“, категорије станишта: ливаде, реке и потоци, степе на лесу;

- 1.3.17. ознака: VRS19, назив: „Слатина код Влајковца“, категорије станишта: слатине
- 1.3.18. ознака: VRS22, назив: „Пашњаци код Влајковца“, категорије станишта: ливаде, реке и потоци, степе на лесу;

Станишта су регистрована у бази података Завода у складу са критеријумима *Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива* Број 110-00-18/2009-03 од 20.1.2010. („Сл. гласник РС”, бр. 5/2010);

1.4 Еколошки коридори:

- 1.4.1. међународни еколошки коридори: река Караш;
- 1.4.2. регионални еколошки коридор: канал ДТД Банат до Тамиша;
- 1.4.3. три издвојена локална еколошка коридора.

(Међународни и регионални еколошки коридори су утврђени Регионалним просторним планом АП Војводине, „Службени лист АП Војводине“ бр. 22, од 14.12.2011. године).

П У ППППН предела „Вршачке планине“ је неопходно уградити следеће мере заштите:

1. У заштићеним подручјима спровести мере заштите на основу наведених Одлука о заштити.
2. На подручју проширења граница постојећих заштићених подручја ПИО „Вршачке планине“ („Службени лист Општине Вршац“, бр. 6/05, 4/06, 6/15 и 17/17) и ЗС „Мали вршачки рит“ („Службени лист Општине Вршац“, бр. 10/13 и 17/17), које се у складу са чл. 42. Закона о заштити природе налази у поступку заштите, применити мере из Студије заштите ПИО „Вршачке планине“ (Покрајински завод за заштиту природе, 2018).
3. На стаништима заштићених и строго заштићених врста у обухвату ППППН која се налазе ван грађевинских подручја :

3.1. забрањено је: мењати намену и културу површина (преоравати површине под природном вегетацијом, градити рибњаке и сл.), као и мењати морфологију терена, осим у циљу еколошке ревитализације станишта; уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта; уносити инвазивне врсте биљака и животиња (списак врста у Образложењу), подизати соларне и ветрогенераторе, отварати површинске копове, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје и обављати остале радове и активности које могу имати неповољан утицај на животну средину, еколошки интегритет и функционалност станишта; на степским и слатинским стаништима заштићених и строго заштићених врста није дозвољено подизање високог зеленила.

3.2. неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обнављати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до 20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0,05 ha, ускладити планске документе у газдовању шумама са очувањем заштићених врста путем сарадње корисника шума и Завода;

3.3. прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности; уређење вода, радови на одржавању каналске мреже укључујући и уклањање вегетације и остали мелиорациони радови; геолошка и друга истраживања; подизање ваншумског зеленила; сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња; паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запуштеног бунара), као и за подизање привремених објеката (надстрешнице и сл.).

4. Природна станишта заштићених и строго заштићених врста у обухвату ППППН која су обухваћена грађевинским подручјима

4.1. забрањено је: мењати морфолошке и хидролошке особине станишта, састав и структуру вегетације; одредити намену другачију од заштитног зеленила; обављати све радове и активности, осим еколошке едукације и одржавања станишта, у складу са карактеристикама и капацитетом простора; уносити инвазивне врсте биљака и животиња (списак врста у Образложењу), одлагати отпад и опасне материје и обављати остале радове и активности које могу имати неповољан утицај на животну средину, еколошки интегритет и функционалност станишта;

4.2. ограничава се изградња објеката на оне који су неопходни за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) и који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста

4.3. прибавити посебне услове заштите природе за све активности на овим подручјима, укључујући и активности одржавања и/или уређења просторне целине.

5. Применити мере очувања и унапређења природних и полуприродних елемената еколошких коридора у обухвату ППППН:

5.1. Опште мере:

5.1.1. није дозвољена промена намена површина под вегетацијом у природном и блиско-природном стању (ливаде, пашњаци, тршњаци итд.) као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора;

5.1.2. обезбедити повезивање станишта заштићених врста:

5.1.2.1. шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила;

5.1.2.2. слатинских станишта очувањем постојећих ливада и пашњака уз еколошки коридор;

5.1.2.3. степских и шумостепских станишта подизањем пољозащитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације;

5.1.3. поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора:

5.1.3.1. свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења;

5.1.3.2. поплочани или бетонирани делови обале, изузев пристана, морају садржати појас нагиба до 45° а структура овог појаса треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија, првенствено током малих и средњих водостаја;

5.1.3.3. током реконструкције/одржавања постојећих обалоутврда поплочане или бетониране делове комбиновати са мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне структуре (грубо храпава површина обалоутврде, нагиб мањи од 45%, површина са вегетацијом) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице реке;

5.1.3.4. поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила. Обезбедити надовезивање зелених површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде на мрежу зеленила на копну. Ова зелена острва (дужине неколико десетина метара уз обалу) такође је неопходно повезати са зеленим коридором уз насип.

5.1.4. обезбедити отвореност канала/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини (извршити ревитализацију коридора код зацељених деоница) и обезбедити проходност уређењем зеленила у зони црпних станица;

5.1.5. обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта;

5.1.6. Прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом:

5.1.6.1. регулације водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), поплочавања и изградње обала;

5.1.6.2. изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;

5.1.6.3. изградње нових и обнављања старих мостова.

5.1.7. Избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.) За изворе ноћног осветљења изабрати моделе расвете за директно осветљење са заштитом од расипања светлости, којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже.

5.1.8. На грађевинском земљишту, наменити што већи део приобаља деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности:

5.1.8.1. Очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обале водотока/канала;

5.1.8.2. На деоницама, где се грађевинско земљиште пружа у већој дужини од 500 m, поред предвиђеног континуалног зеленог појаса 20-50 m ширине, планским документима обезбедити и блокове заштитног зеленила на сваких 200-500 m дужине обале. Минимална површина ових блокова заштитног зеленила је 0,1 ha, а минимална ширина блока је 20 m;

5.1.9. Земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора, а код регионалних коридора у ширини од најмање 10 m, а оптимално 20 m (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Травна вегетација се одржава редовним кошењем. Забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.;

5.1.10. На деоницама еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља стимулисати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета

5.2. *Посебне мере очувања функционалности и проходности коридора:*

5.2.1. Током изградње и функционисања објеката чија је намена директно везана за воду и/или обалу спречити ширење последица евентуалног акцидентног изливања горива и уља у еколошки коридор, постављањем пливајућих завеса на одговарајућим локацијама. Гориво и уље просуто на површину воде, као и друге загађујуће материје, морају се покупити у најкраћем могућем року (нпр. употребом *sansorb-a*). За заштиту околних екосистема од последица евентуалне дисперзије горива воденом површином предвидети одговарајуће хемијско-физичке мере и биолошке мере санације (према посебним условима Завода).

5.2.2. Није дозвољено складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) у небрањеном делу плавног подручја водотокова. На простору еколошког коридора управљање отпадом вршиће се у складу са Законом о управљању отпадом ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10) и другим важећим прописима.

5.2.3. У зонама водопривредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње.

5.2.4. Далеководне објекте и инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама: носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин.

5.2.5. Планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Плана треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја:

5.2.5.1. није дозвољено стварање пошумљеног коридора уз сам појас саобраћајнице који би привлачио животињске врсте и довео до повећања морталитета њихових популација;

5.2.5.2. на степским и слатинским стаништима заштићених и строго заштићених врста, није дозвољено подизање високог зеленила.

5.2.6. Због еколошког значаја простора, план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације. Озелењавање треба да се остварује паралелно са изградњом објеката:

5.2.6.1. забрањено је сађење инвазивних врста (списак врста дат је у Образложењу) у простору еколошког коридора, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста

5.2.6.2. обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста плавног подручја (тополе, врбе, панонски јасен, брест, храст лужњак итд.) који је неопходно обогатити жбунастим врстама плавног подручја;

5.2.6.3. обезбедити редовно одржавање зелених површина;

5.2.7. Приликом парцелисања обезбедити континуитет обале са вегетацијом у природном или блископриродном стању, у ширини од 20-50 m од линије средњег водостаја, односно у ширини од 10 m код високих обала. Овај појас приобаља, поред своје улоге кључног станишта и еколошког коридора, може да садржи пешачку стазу.

5.2.8. Уређењем окупница и простора око нестамбених објеката, дефинисањем правила озелењавања и удаљености објеката од обале, као и дефинисањем типова ограда уз обалу (забрана изградње ограда непроходних за ситне животиње, уз примену еколошки прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm) обезбедити проходност обале канала и водотокова за ситне животиње. Приликом легализације захтевати прилагођавање постојећих ограда функцији еколошког коридора (померање ограда или измене делова ограда код међних тачака суседних парцела према речној обали).

5.3. *Урбане садржаје потребно је распоредити по принципу зонације којом се одређује минимална удаљеност објеката од еколошких коридора и намена простора унутар зоне директног утицаја на коридор:*

5.3.1. на простору изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока;

5.3.2. у зонама становања, минимална удаљеност планираних објеката који захтевају поплочавање и/или осветљење је 20 m а оптимална 50 m од обале коридора, односно од обале Караша;

5.3.3. обалу чији је део планиран за спортско-рекреативне активности, могу бити смештени објекти везани за активности на води (нпр. привез за чамце или монтажано-демонтажни молови) на тај начин да не прекидају континуитет коридора, а у појасу вишеспратног зеленила планирати објекте који не захтевају вештачку подлогу и осветљење (нпр. трим стаза, дечије игралиште, уређена зелена површина);

6. Мере за заштитну зону еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја у обухвату ППППН:

6.1. До 500 метара од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):

6.1.1. Забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина);

6.1.2. Ограничава се избор планских решења на она којима се обезбеђује очување карактеристика хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.

6.2. До 200 метара од коридора /станишта забрањена је садња инвазивних врста

6.3. До 200 метара од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште):

6.3.1. ограничава се изградња објеката:

6.3.1.1. на пољопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) који су лоцирани и изграђени у складу са потребама заштите дивљих врста и станишта;

6.3.1.2. на објекте у воћарским-виноградарским зонама.

6.3.2. ограничава се изградња саобраћајница на оне чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица

6.3.3. Забрањено је пошумљавање/ подизање ваншумског зеленила у заштитној зони слатинско-степских станишта и травних коридора

6.4. До 50 метара од коридора или станишта ограничава се избор планских решења на она којима се обезбеђује:

6.4.1. континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 метара код постојећих објеката, а 20 метара код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта

6.4.2. приоритет ових простора за добијање инвестиција за потребе побољшања квалитета животне средине на подручју еколошке мреже.

6.5. До 50 метара од коридора или станишта забрањује се:

6.5.1. примена техничких решења којима се формирају сјајне површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту.

6.5.2. уситњавање парцела за потребе формирања грађевинског земљишта, изузев за инфраструктурне објекте.

6.6. До 50 метара од коридора или станишта, ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја) ограничава се изградња

6.6.1. надземне инфраструктуре, на деонице оних чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора, станишта или комплекса станишта од већег броја субјединица.

6.6.2. објеката на водопривредне објекте и на неопходну инфраструктуру наведених објеката;

6.7. До 50 метара од коридора или станишта на грађевинском подручју (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.) ограничава се изградња:

6.7.2. вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.) на парцеле са уређеном зеленом површином са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта

6.7.3. саобраћајница са тврдим застором за моторна возила на уређење постојећих саобраћајница насеља и на прилазне путеве јавних објеката (нпр. чија је намена везана за водно тело), уз примену техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и којима се смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора/станишта.

7. Приликом подизања пољоштитног зеленила са улогом вишефункционалног пуфер појаса, потребно је:

7.1 постојеће и планиране површине ваншумског зеленила повезати у целовит систем зеленила и фокусирати планирање заштитног зеленила на промену намене обрађених површина слабијег квалитета (испод 4. класе);

7.2 учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног и урбаног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиогномије, тј. спратовности дрвенасте вегетације заштитних појасева будући да монокултуре евроамеричких топола не испуњавају функције заштитног зеленила;

7.3 избегавати коришћење инвазивних врста.

8. Концептом озелењавања (на грађевинском земљишту) насељених места:

8.1 формирати систем јавног зеленила и повезати га са просторним целинама од значаја за очување биолошке разноврсности у обухвату Плана;

8.2 повећати проценат зелених површина, броја и разноврсности постојећих категорија јавног зеленила и одржавати га у блиско природном стању;

8.3 учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде минимално 20% и оптимално 50%, а примену четинарских врста (максимум 20%) ограничити само на интензивно одржаваним зеленим површинама са наглашеним естетском наменом;

8.4 очувати зелене површине унутар стамбених блокова, у зони породичног (индивидуалног) и вишепородичног становања и блокова са становањем као пресвлађујућом наменом и повезати их у целину;

8.5 приликом озелењавања комплекса, блокова и локација намењених за производњу, пословање и услуге, формирати више спратова зеленила са што већим процентом аутохтоних врста и користити примерке еگزота за које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине и не спадају у категорију инвазивних, како би се обезбедила заштита околног простора од ширења последица загађивања;

8.6 дуж фреквентних градских саобраћајница, формирати и одржавати густ зелени појас од врста отпорних на аерозагађење, са израженом санитарном функцијом, средњег и високог ефекта редукције буке, у комбинацији са жбуњем, а паркинг просторе равномерно покрити високим лишћарима;

8.7 избегавати примену инвазивних врста током уређења зелених површина и подизања заштитног зеленила.

9. Пронађена геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да пријави надлежном Министарству у року од осам дана од дана проналаска, и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе.

III Подносилац захтева је дужан да радове и активности изведе у свему у складу са издатим условима из тачке I и II овог Решења. За све радове и активности које нису обухваћене достављеном планском документацијом, потребно је тражити посебне услове овог Завода.

IV Уколико подносилац захтева у року од две године од дана достављања акта не отпочне радове и активности за које је акт о условима заштите природе издат, дужан је да прибави нови акт. Такође, уколико дође до измена захтевом наведених активности, или промене локације/подручја, као и за наредне фазе/године истраживања, носилац активности дужан је да поднесе Покрајинском заводу за заштиту природе нов захтев за издавање акта о условима заштите природе.

V Доношењем овог Решења, а у складу са утврђеним чињеницама, ставља се ван снаге Решење 03-3219/3 од 20.12.2018. године.

VI Ово Решење не ослобађа обавезе подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.

Образложење

Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине се обратио Покрајинском заводу за заштиту природе Захтевом под горњим бројем, за издавање услова заштите природе за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене предела „Вршачке планине“. Уз Захтев је приложен компакт диск (носач дигиталних података) са графичким прилогом у „Shp“ формату података – граница обухвата Плана и граница подручја посебне намене са заштићеним подручјима и непосредном зоном утицаја.

На основу увида у Регистар заштићених природних добара који води овај Завод, утврђено је да се на подручју Плана налази:

- Шест заштићених подручја (предео изузетних одлика, заштићено станиште, 4 споменика природе).
- Споменик природе „Стража“, који се налази у зони утицаја Плана и који ПЗЗП предлаже да се нађе у обухвату плана и посебној намени простора.
- Подручје у поступку заштите: Студијом заштите „ПАО Вршачке планине“ (Покрајински завод за заштиту природе, 2018), обједињена су два постојећа заштићена подручја – ПАО „Вршачке планине“ („Службени лист Општине Вршац“, бр. 6/05, 4/06, 6/15 и 17/17) и Заштићено станиште „Мали вршачки рит“ („Службени лист Општине Вршац“, бр. 10/13 и 17/17). Студија заштите је доступна на интернет страници Министарства заштите животне средине, објавом о покретању поступка заштите, дана 1. октобра 2019. Чланом 42. Закона о заштити природе прописано је: „Поступак заштите природног подручја је покренут када завод достави студију заштите надлежном органу и Министарство обавести јавност о поступку покретања заштите природног подручја на интернет страници Министарства.“
- Емералд, ИВА и ИРА подручје.
- 18 станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја,
- еколошки коридора од међународног значаја еколошке мреже Републике Србије,
- регионални еколошки коридор и 3 локална еколошка коридора.

За потребе израде предметног Плана, Покрајински завод за заштиту природе је донео Решење о условима заштите природе под бројем 03-3219/3 од 20.12.2018. године. У време издавања цитираног решења, за подручје ПАО „Вршачке планине“ поступак заштите није био покренут. Објавом на интернет страници надлежног Министарства, о покретању поступка заштите за подручје ПАО „Вршачке планине“, стекли су се услови за доношење новог решења којим се решење број 03-3219/3 од 20.12.2018. ставља ван снаге.

Чланом 15. Закона о заштити природе (Сл. гласник РС бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018), заштита врста се „оспоставља спровођењем мера и активности на очувању самих врста, њихових популација и станишта, екосистема и коридора који их повезују“, а у складу са чланом 16., заштита станишта врши се „спровођењем мера и активности на заштити и очувању природе, одрживом коришћењу природних ресурса и заштићених природних добара, планирањем и уређењем простора.“ На основу чланова 4., 36., 71. и 72., дивље врсте које су угрожене или могу постати угрожене, које имају посебан значај са генетичког, еколошког, екосистемског, научног, здравственог, економског и другог аспекта, штите се као строго заштићене дивље врсте или заштићене дивље врсте. Повољно стање дивљих врста обезбеђује се

заштитом њихових станишта и заштитним мерама за поједине врсте, а очување дивљих врста и њихових станишта саставни је део мера и услова заштите природе из члана 9. Закона.

Чланом 7. *Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива* (у даљем тексту Правилник), заштита и очување строго заштићених и заштићених дивљих врста спроводи се предузимањем мера и активности на управљању популацијама, међу којима је на првом месту заштита станишта. На подручју Плана најзначајније су следеће заштићене и строго заштићене врсте:

- биљака: пелен (*Artemisia pontica*), слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum*), стазапка (*Coronopus squamatus*), барска калуђарка (*Epipactis palustris*), (*Trinia ramosissima subsp. ramosissima*).
- животиња: водомар (*Alcedo atthis*), вуц (*Canis lupus*), легањ (*Caprimulgus europaeus*), црна рода (*Ciconia nigra*), змијар (*Circus gallicus*), средњи детлић (*Dendrocygus medius*), црна жуна (*Dryocopus martius*), ластавичар (*Falco subbuteo*), ветрушка (*Falco tinnunculus*), сива ветрушка (*Falco vespertinus*), руси сврачак (*Lanius collurio*), сиви сврачак (*Lanius minor*), славуј (*Luscinia megarhynchos*), пчеларица (*Merops apiaster*), велика сртнадица (*Miliaria calandra*), жута плиска (*Motacilla flava*), ђук (*Otus scops*), велика сеница (*Parus major*), бела сеница (*Remiz pendulinus*), обична траварка (*Saxicola rubetra*), црноглава траварка (*Saxicola torquata*), дугорепа сова (*Strix uralensis*), црноглава грмуша (*Sylvia atricapilla*), обична грмуша (*Sylvia communis*), кос (*Turdus merula*), дрозд певач (*Turdus philomelos*), пупавац (*Upupa epops*).

Предстојећим процесом валоризације станишта заштићених и строго заштићених врста треба да се утврди на којим стаништима постоје услови за трајно очување природних вредности, а за које постоје други приоритети одрживог развоја. Након предвиђених ревизија заштићених природних добара и њиховог усклађивања са законом, одређени број станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја ће ући у састав неких од заштићених природних подручја, подручја планираних за заштиту и подручја приоритетних за валоризацију и стављање под заштиту или ће постати део еколошке мреже Републике Србије (са улогом коридора, пуфер појаса или подручја заштићених као приоритетна станишта у Србији или Европи, у зависности од резултата валоризације).

Тренутно, пре картирања станишта Србије, Завод располаже само прелиминарним подацима о просторном распореду типова станишта подручја Плана, чије очување и унапређење је предвиђено *Правилником о критеријумима за издавање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување* Број 110-00-61/2010-01 од 18.5.2010. („Сл. гласник РС“, бр. 35/2010).

Чланом 4. Закона, „еколошки коридор је еколошка путања и/или веза која омогућава кретање јединки популација и проток гена између заштићених подручја и еколошки значајних подручја од једног локалитета до другог и који чини део еколошке мреже“. *Уредбом о еколошкој мрежи* („Службени гласник РС“, бр. 102/2010) су утврђена еколошки значајна подручја и еколошки коридори од међународног значаја, и на предметном простору се примењују мере заштите наведене у Прилогу 3. Уредбе. Мере заштите еколошке мреже односе се на правна лица и физичка лица која користе природне вредности и обављају активности и радове. У заштитној зони еколошко значајних подручја и коридора потребно је елиминисати или ублажити негативне утицаје на живи свет, што се остварује зоналним распоредом урбано-руралних садржаја и применом одговарајућих техничко-технолошких и других решења. Чланом 9. *Уредбе* је прописано да просторни и урбанистички планови, програми и основе коришћења природних ресурса морају бити усаглашени са плановима управљања делова еколошке мреже и овом Уредбом, а чланом 13. да ће Завод у сарадњи са Републичким геодетским заводом идентификовати границе делова еколошке мреже у року од две године од дана ступања на снагу уредбе.

Водотоци са функцијом еколошких коридора и њихов обалски појас истовремено представљају станишта насељена заштићеним врстама које се налазе на списковима *Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива* и доприносе очувању заштићених врста, чија бројност на овим просторима

је највећи у периодима миграције појединачних животињских група. Очување квалитета воде (доброг еколошког статуса/потенцијала) и проходности ових еколошких коридора, као и одржавање што већег дела обале у блиско-природном стању неопходно је за дугорочни опстанак заштићених врста и биодиверзитета ширег региона.

Изграђени делови обале водотокова или канала са улогом еколошког коридора смањују проходност коридора и представљајући баријеру за одређене врсте. Неповољни утицаји изграђених делова обале умногоме зависе од примењених техничких решења (тип обалоутврде, осветљеност, саобраћајна инфраструктура, проценат зеленила), као и од дужине измењене деонице. Извори светлосног зрачења угрожавају популације ноћних животиња, јер функционишу као светлосне клопке, а такође стресно утичу на фауну у близини саобраћајница. У складу са чланом 80. *Закона*, саобраћајнице, хидрографевински и други објекти чијом се изградњом пресецају уобичајени коридори миграција дивљих животиња, „...граде се на начин којим се умањују негативни ефекти...“, а чланом 81. *Закона* забрањује се „...коришћење јаким светлосних извора (рекламни ротирајући рефлектори, ласери и слично) усмерених ка небу осим уколико се они користе за потребе безбедности и контроле ваздушног саобраћаја“.

Чланом 5., став 7 *Закона* изражено је начело непосредне примене међународних закона којим „државни органи и органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе, организације и институције, као и друга правна лица, предузетници и физичка лица, при вршењу својих послова и задатака непосредно примењују општеприхваћена правила међународног права и потврђене међународне уговоре као саставни део правног система“.

У складу са *Конвенцијом о биолошкој разноврсности*, дужни смо да спречавамо уношење и контролишемо или искорењујемо „оне стране врсте које угрожавају природне екосистеме, станишта или (аутохтоне) врсте“. На нашим подручјима сматрају се инвазивним следеће

- **биљне врсте:** циганско перје (*Asclepias syriaca*), јасенолисни јавор (*Acer negundo*), кисело дрво (*Ailanthus glandulosa*), багремац (*Amorpha fruticosa*), западни копривић (*Celtis occidentalis*), дафина (*Eleagnus angustifolia*), пенсилвански длакави јасен (*Fraxinus pennsylvanica*), трновач (*Gledichia triachantos*), жива ограда (*Lycium halimifolium*), петолисни бршљан (*Parthenocissus inserta*), касна спремза (*Prunus serotina*), јапанска фалоп (*Reynouria syn. Fallopia japonica*), багрем (*Robinia pseudoacacia*), сибирски брест (*Ulmus pumila*).

Конвенција о биолошкој разноврсности (“Сл. лист СРЈ - Међународни уговори“, бр. 11/2001) у Члану 8. указује на потребу регулисања или управљања „биолошким ресурсима важним за очување биолошке разноврсности у оквиру или ван заштићених подручја, у циљу њиховог очувања и одрживог коришћења“.

Неопходно је подизање високог заштитног зеленила око насеља према обрадивим површинама ради спречавања загађења насеља од солске ерозије и ношених честица пестицида. Острва зеленила омогућавају опстанак угрожених врста међу којима су и заштићене врсте птица грабљивица, сисара, појединих водоземаца и гмизаваца, а зелени појасеви имају и улогу ремизе за ловну дивљач и обезбеђују гнездилиште птицама певачицама које се хране на пољопривредним површинама.

Заштита биодиверзитета насељених места заснива се на стварању и одржавању јавних зелених површина. Формирање система зелених површина насеља веома доприноси повезивању природне средине са урбаним простором а долази и до просторног разграничавања функција које могу негативно утицати једна на другу. Велике поплочане и/или бетониране површине у грађевинском подручју као и сами грађевински објекти јачају ефекат неповољних климатских карактеристика околине (ниске вредности влажности ваздуха, повећан алbedo обрађених површина, присуство прашине у ваздуху и сл.). Повећањем индекса заузетости грађевинских парцела подручја Плана, смањује се проценат постојећег јавног зеленила што за последицу има погоршање квалитета ваздуха, а додатним озелењавањем побољшава се квалитет ваздуха, снижавају температуре у летњем делу године због способности биљака да апсорбују и рефлектују сунчево зрачење, спречавају се ерозија тла изазвана кишом и ветром и брзо отицање атмосферских падавина, смањује се бука од саобраћаја. У локалним климатским условима,

лишпарима имају значајан допринос у унапређењу квалитета ваздуха и побољшању климатских карактеристика урбаних површина.

Делови геолошког и палеонтолошког наслеђа, као и биолошка документа који имају изузетан научни, образовни и културни значај, могу се штитити као покретна заштићена природна документа. Покретна заштићена природна документа могу бити: сви примерци холотипова, синтипова и генотипова фосила, као и типске врсте фосила, сви појединачни минерали и/или кристали и минералне друзе на лежишту, сви холотипови и синтипови фосила, типске врсте фосила појединачних минерала и кристала, миколошке, ботаничке и зоолошке збирке, као и појединачни конзервирани препарати органских врста, њихови холотипови и синтипови. Забрањено је сакупљање и/или уништавање покретних природних докумената као и уништавање или оштећивање њихових налазишта (за изградњу објеката). Чланом 23. Закона, „Заштита геолошке разноврсности при коришћењу и уређењу простора остварује се спровођењем мера очувања природе, геолошких и палеонтолошких докумената, као и објеката геонаслеђа ...“, а на основу члана 37. Закона, забрањено је „...сакупљање и/или уништавање покретних природних докумената као и уништавање или оштећивање њихових налазишта.“.

Чланом 55. Закона о планирању и изградњи одређено је да локацијска дозвола мора да садржи све услове и податке потребне за израду главног пројекта, а између осталог и правила грађења и „друге услове у складу са посебним законима“. С тим у вези, потребно је прибавити посебне услове заштите природе за издавање локацијских дозвола за грађење и реконструкцију објеката који се налазе у простору станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошких коридора или зоне непосредног утицаја на еколошке коридоре, како би услови заштите природе постали део техничке документације на основу које се добија грађевинска дозвола.

ПРИЛОГ: Просторне целине од значаја за очување биолошке и геолошке разноврсности на компакт диску (носачу дигиталних података) у датотеци „SHP“ формата.

На основу изнетих констатација донети су услови као у диспозитиву.

Такса на захтев и такса за решење, по Тар. бр.1 и Тар. бр.9, су наплаћене у складу са Законом о републичким административним таксама ("Сл. гласник РС", бр. 43/2003, 51/2003 - испр., 61/2005, 101/2005 - др. закон, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 70/2011 - усклађени дин. изн., 55/2012 - усклађени дин. изн., 93/2012, 47/2013 - усклађени дин. изн., 65/2013 - др. закон, 57/2014 - усклађени дин. изн., 45/2015 - усклађени дин. изн., 83/2015, 112/2015, 50/2016 - усклађени дин. изн., 61/2017 - усклађени дин. изн., 113/2017, 3/2018 - испр. и 50/2018 - усклађени дин. изн.).

Поука о правном леку:

Против овог Решења може се поднети жалба Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине, а преко Покрајинског завода за заштиту природе, у року од 15 дана од дана достављања овог Решења уз доказ о уплати Републичке административне таксе у износу од 470,00 динара на текући рачун бр. 840-742221843-57, позив на број 59013 по моделу 97.

Решено у Покрајинском заводу за заштиту природе, под бројем 03-3459/2 од 26.12.2019. године.

Достављено:

- Наслову,
- архиви,
- документацији заштићених подручја

Помоћник директора:

Горан Крнчевић